

CENTRALNA BANKA CRNE GORE

**FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I IZVJEŠTAJ REVIZORA
31. DECEMBAR 2005. GODINE**

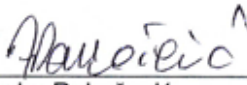
Sadržaj**Strana**

Izjava o odgovornosti rukovodstva	
Izveštaj revizora	1
Bilans stanja	2
Bilans uspjeha	3
Izveštaj o promjenama na kapitalu	4
Bilans tokova gotovine	5
Napomene uz finansijske izvještaje	
1 Djelatnost	6
2 Okruženje u kojem posluje CBCG	8
3 Osnov za sastavljanje finansijskih izvještaja	9
4 Pregled značajnih računovodstvenih politika	11
5 Gotovina i gotovinski ekvivalenti	16
6 Oročeni plasmani kod stranih banaka	16
7 Krediti i avansi dati Vladi prije početka poslovanja Centralne banke	17
8 Krediti i avansi dati domaćim bankama od prethodnika Centralne banke	18
9 Ostala sredstva	19
10 Osnovna sredstva	20
11 Računi banaka i finansijskih institucija	21
12 Računi Vlade i drugih organizacija	22
13 Obračunati troškovi kamata i druge obaveze	22
14 Obaveze po osnovu primarne emisije prethodnika Centralne Banke	23
15 Kapital, nerasporedjena dobit i ostale rezerve	23
16 Prihodi i rashodi kamata	24
17 Ukidanje/(Rezervisanje) rezervisanja za umanjenje vrijednosti kredita	24
18 Prihodi i rashodi od naknada i provizija	25
19 Ostali operativni prihodi	25
20 Troškovi zaposlenih	26
21 Ostali troškovi poslovanja	26
22 Upravljanje finansijskim rizicima	26
23 Potencijalne i preuzete obaveze	30
24 Fer vrijednost finansijskih instrumenata	31
25 Transakcije sa povezanim stranama	32
26 Dogadjaji posle datuma bilansa stanja	33

IZJAVA O ODGOVORNOSTI RUKOVODSTVA

Skupštini Republike Crne Gore

1. Sastavili smo finansijske izvještaje za godinu koja se završila na dan 31. decembra 2005. godine, koji prikazuju istinito, u svim materijalno značajnim aspektima, finansijski položaj Centralne Banke Crne Gore ("CBCG") sa stanjem na dan 31. decembra 2005. godine, rezultate njenog poslovanja i bilans tokova gotovine za godinu koja se tada završila. Rukovodstvo je odgovorno da obezbijedi da CBCG vodi računovodstvene evidencije u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore ("Zakon") i važećim propisima Republike Crne Gore koje su pogodne da iskažu finansijski položaj CBCG, rezultate njenog poslovanja i bilans tokova gotovine u saglasnosti sa Međunarodnim Standardima za Finansijsko Izvještavanje ("IFRS") koji uključuju Međunarodne Računovodstvene Standarde ("IAS") i tumačenja izdata od strane Odbora za sastavljanje Međunarodnih Računovodstvenih Standarda. Rukovodstvo takođe ima odgovornost za preduzimanje takvih aktivnosti koje omogućavaju da se sačuvaju sredstva CBCG i spriječe i otkriju pronevjere i druge nepravilnosti.
2. Rukovodstvo smatra da je, u sastavljanju finansijskih izvještaja prikazanih na stranama 2 do 33, CBCG primijenila odgovarajuće računovodstvene politike, na konzistentnoj osnovi i uz primjenu razumnih i objektivnih ocjena i procjena.
3. Finansijski izvještaji su odobreni u ime rukovodstva.

Zdenka Rakočević
Direktor Službe za
računovodstvo i finansije

Ljubiša Krgović
Predsjednik Savjeta
Centralne banke Crne Gore

Podgorica, 18. maj 2006. godine

Izveštaj nezavisnog revizora

Rukovodstvu Centralne banke Crne Gore

1. Izvršili smo reviziju priloženog bilansa stanja Centralne banke Crne Gore ("CBCG") sa stanjem na dan 31. decembra 2005. godine, odgovarajućeg bilansa uspeha, izveštaja o tokovima gotovine i izveštaja o promjenama na kapitalu, za godinu završenu na taj dan. Rukovodstvo CBCG je odgovorno za podatke prikazane u finansijskim izveštajima na stranama 2 do 33. Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o prikazanim finansijskim izveštajima.
2. Reviziju finansijskih izveštaja izvršili smo u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije. Ovi standardi zahtijevaju da planiramo i izvršimo reviziju na način koji nam omogućava da steknemo razumno uvjerenje da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne greške. Revizija je obuhvatila ispitivanja dokaza, na bazi provere uzorka, koji potkrepljuju iznose i obelodanjivanja u finansijskim izveštajima. Revizija je takođe obuhvatila i ocenu primenjenih računovodstvenih načela i značajnih procjena koje je izvršilo rukovodstvo pri sastavljanju finansijskih izveštaja, kao i ocenu opšte prezentacije finansijskih izveštaja kao i da li su primijenjene računovodstvene politike adekvatne, konzistentne i na odgovarajući način obelodanjene. Vjerujemo da nam revizija koju smo izvršili daje razumnu osnovu za izražavanje mišljenja.
3. Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izveštaji, u svim materijalno značajnim aspektima prikazuju realno i objektivno, finansijsko stanje CBCG sa stanjem na dan 31. decembra 2005. godine i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu završenu na taj dan, u skladu sa Međunarodnim Standardima za Finansijsko Izveštavanje.
4. Bez kvalifikovanja našeg mišljenja, skrećemo pažnju na Napomenu 23 uz finasijske izveštaje, u kojoj je detaljnije opisana neizvjesnost u pogledu kompletnosti sredstava, obaveza i drugih dugova iskazanih u ovim finansijskim izveštajima, a koji proizilaze iz osnivanja CBCG. Prava i obaveze CBCG u vezi nasleđenih sredstava, obaveza i drugih dugova su predmet pregovora sa Narodnom Bankom Srbije. Rukovodstvo trenutno nije u mogućnosti da kvantifikuje iznose sredstava, obaveza i drugih dugova koje će preuzeti CBCG pored onih koji su iskazani u finansijskim izveštajima.

PricewaterhouseCoopers d.o.o.

PricewaterhouseCoopers d.o.o. Beograd

Beograd, 18. maj 2006. godine

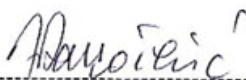
Centralna banka Crne Gore
Finansijski izvještaji za godinu završenu na dan 31. decembra 2005.

(u hiljadama EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

Bilans stanja

	Napomena	2005	2004
Sredstva			
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	5	44.109	7.225
Oročeni plasmani kod stranih banaka	6	128.810	52.829
Kreditni i avansi dati Vladi prije početka poslovanja CBCG	7	10.762	7.561
Kreditni i avansi dati domaćim bankama od prethodnika CBCG	8	573	950
Ostala sredstva	9	4.592	3.357
Osnovna sredstva	10	17.284	17.597
Ukupno sredstva		206.130	89.519
Obaveze			
Računi banaka i finansijskih institucija	11	102.479	40.927
Računi Vlade i drugih organizacija	12	53.249	8.742
Obračunati troškovi kamata i ostale obaveze	13	10.707	673
Obaveze po osnovu primarne emisije prethodnika Centralne banke	14	5.308	5.308
Ukupno obaveze		171.743	55.650
Kapital			
Osnivački kapital	15	2.556	2.556
Neraspoređena dobit i druge rezerve		23.514	22.996
Revalorizacione rezerve za osnovna sredstva	10	8.317	8.317
Ukupan kapital		34.387	33.869
Ukupne obaveze i kapital		206.130	89.519

Potpisano i ovjereno u ime Savjeta Centralne banke, 18. maja 2006. godine.

 Zdenka Rakočević
 Direktor Službe
 za računovodstvo i finansije

 Ljubiša Krgović
 Predsjednik Savjeta
 Centralne banke Crne Gore

Centralna banka Crne Gore
Finansijski izvještaji za godinu završenu na dan 31. decembra 2005.

(u hiljadama EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

Bilans uspjeha

	Napomena	2005	2004
Prihodi od kamata	16	3.020	1.438
Rashodi kamata	16	(1.178)	(85)
Neto prihodi od kamata		1.842	1.353
(Rezervisanje)/ukidanje rezervisanja za umanjenje vrijednosti kredita	17	4.234	(1.232)
Neto prihodi od kamata nakon rezervisanja za umanjenje vrijednosti kredita		6.076	121
Kursne razlike, neto		335	(156)
Prihodi od naknada i provizija	18	6.017	10.877
Rashodi naknada i provizija	18	(236)	(171)
Ostali operativni prihodi	19	932	816
Operativni prihodi		13.124	11.487
Troškovi zaposlenih	20	(3.927)	(4.135)
Ostali troškovi poslovanja	21	(3.302)	(2.975)
Neto prihod		5.895	4.377

Centralna banka Crne Gore
Finansijski izvještaji za godinu završenu na dan 31. decembra 2005.
(u hiljadama EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

Izvještaj o promjenama na kapitalu

	Napomena	Osnivački kapital	Neraspoređena dobit i druge rezerve	Revalorizacije rezerve za osnovna sredstva	Ukupno kapital
Stanje na dan 31. decembra 2003.		2.556	21.582	8.317	32.455
Neto prihod tekuće godine		-	4.377	-	4.377
Raspodjela neto prihoda Vladi	15	-	(2.963)	-	(2.963)
Stanje na dan 31. decembra 2004.		2.556	22.996	8.317	33.869
Neto prihod tekuće godine		-	5.895	-	5.895
Raspodjela neto prihoda Vladi	15	-	(4.377)	-	(4.377)
Raspodjela rezervi po osnovu naplate potraživanja za osnivački kapital	15	-	(1.000)	-	(1.000)
Stanje na dan 31. decembra 2005.		2.556	23.514	8.317	34.387

Centralna banka Crne Gore
Finansijski izvještaji za godinu završenu na dan 31. decembra 2005.

(u hiljadama EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

Bilans tokova gotovine

	Napomena	2005	2004
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti			
Priliv od kamata		2.500	993
Plaćene kamate		(1.152)	(85)
Priliv od naknada i provizija		5.327	10.032
Plaćene naknade i provizije		(153)	(171)
Priliv po osnovu ostalih operativnih prihoda		816	716
Plaćeni troškovi zaposlenima		(3.621)	(3.855)
Plaćeni troškovi poslovanja		(3.002)	(2.081)
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti prije promjena u tekućim sredstvima i obavezama		715	5.549
Promjene u tekućim sredstvima i obavezama			
Neto povećanje oročenih depozita kod stranih banaka		(75.981)	(14.814)
Neto smanjenje kredita i avansa datih domaćim bankama od prethodnika Centralne banke		377	403
Neto smanjenje (povećanje) ostalih sredstava		787	(348)
Neto povećanje računa banaka i finansijskih institucija		61.552	9.098
Neto povećanje / (smanjenje) računa Vlade i drugih organizacija		44.507	(266)
Neto povećanje / (smanjenje) ostalih obaveza		10.002	(380)
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti		41.959	(758)
Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja			
Nabavka osnovnih sredstava	10	(1.033)	(1.878)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja		(1.033)	(1.878)
Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja			
Raspodjela dobiti Vladi	15	(4.377)	(2.407)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja		(4.377)	(2.407)
Efekat promjena kurseva valuta na gotovinu i gotovinske ekvivalente		335	(156)
Neto smanjenje gotovine i gotovinskih ekvivalenata		36.884	(5.199)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	5	7.225	12.424
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine		44.109	7.225

1. Djelatnost

Centralna banka Crne Gore ("CBCG") osnovana je u novembru 2000. godine usvajanjem Zakona o Centralnoj Banci Crne Gore ("Zakon") u Skupštini Republike Crne Gore. U skladu sa Zakonom, CBCG je preuzela vlasništvo nad imovinom prethodnika Centralne banke, Narodne Banke Crne Gore ("NBCG"), i Zavoda za obračun i plaćanja ("ZOP") u Podgorici. NBCG je poslovala od 1999. i nastala je od Podgoričke filijale Narodne Banke Jugoslavije (NBJ). Svi bivši zaposleni u NBCG i ZOP-u postali su zaposleni u CBCG. U skladu sa Prelaznim i Završnim odredbama Zakona, CBCG je započela sa radom u martu 2001. godine imenovanjem članova Savjeta Centralne banke Crne Gore ("Savjet"), rukovodećeg tijela CBCG.

U obavljanju svojih poslova CBCG je samostalna i nezavisna i odgovorna Skupštini Republike Crne Gore.

CBCG je 100% vlasništvo Republike Crne Gore. Osnivački kapital CBCG iznosi EUR 2.556 hiljada; dok rezerve CBCG predstavljaju razliku između ukupno identifikovanih sredstava i obaveza naslijeđenih od prethodnika. Naslijeđena sredstava i obaveza biće predmet pregovora sa Narodnom Bankom Srbije, kao što je navedeno u napomeni 23. Osnovni principi rekonstrukcije odnosa između Srbije i Crne Gore, usvojeni 4. februara 2003. godine, dati su u Ustavnoj Povelji Državne zajednice Srbije i Crne Gore (Ustavna Povelja), kao što je navedeno u napomeni 2. U skladu sa članom 59 Ustavne Povelje, imovina Savezne Republike Jugoslavije, potrebna za rad institucija Srbije i Crne Gore, postaje imovina Srbije i Crne Gore. Imovina Savezne Republike Jugoslavije na teritoriji država članica postaje imovina država članica, po teritorijalnom principu.

CBCG posluje u skladu sa Zakonom i Statutom Centralne Banke. U skladu sa Zakonom, CBCG je odgovorna za monetarnu politiku Republike Crne Gore, uspostavljanje i održavanje zdravog bankarskog sistema i efikasnog platnog prometa u Republici. CBCG rukuje deviznim rezervama Republike, izuzev dijelom kojim rukuju ovlašćene banke.

Od uvođenja EUR-a, 1. januara 2002. godine, monetarna politika CBCG je zasnovana na Euru ("EUR") kao monetarnoj jedinici, sredstvu plaćanja i valuti u kojoj se iskazuju rezerve.

U sprovođenju gore navedenih aktivnosti, CBCG ima sljedeća, Zakonom utvrđena, ovlašćenja:

- Izdaje i oduzima dozvolu za rad banaka i finansijskih institucija u Republici, reguliše i kontroliše njihov rad,
- Sprovodi postupak stečaja i likvidacije banaka i finansijskih institucija u Republici;
- Daje kredite iz svojih rezervi poslovnim bankama koje imaju dozvolu za rad u Republici, pod uslovima utvrđenim Zakonom,
- Propisuje i sprovodi mjere, reguliše i kontroliše platni promet, poravnanje i međubankarski obračun u Republici;
- Obavlja i kontroliše platni promet u zemlji i inostranstvu;
- Obavlja djelatnost bankara, savjetnika i fiskalnog zastupnika organa i organizacija Republike;

1. Djelatnost (nastavak)

- Kupuje i prodaje valute i plemenite metale za svoj račun ili za račun Republike;
- Kupuje i prodaje hartije od vrijednosti, na sekundarnom tržištu, koje je emitovala Republika, država članica Evropske Unije ili druga država određena propisom Centralne Banke.
- Vršiti redovne makroekonomske analize, uključujući monetarne, fiskalne, finansijske i platno bilansne analize privrede Republike i daje Vladi preporuke u oblasti ekonomske politike;
- Priprema i učestvuje u pripremi zakona i drugih propisa iz oblasti monetarnog, deviznog i bankarskog sistema, u skladu sa međunarodnim standardima, uključujući utvrđivanje rezervi za razne vrste depozita;
- Pruža bankarske usluge u korist stranih vlada, stranih centralnih banaka, kao i u korist međunarodnih organizacija i drugih međunarodnih institucija u kojima Centralna banka ili Republika učestvuju;
- Prima depozite od banaka, državnih organa i organizacija;
- Otvara i vodi račune za potrebe državnih organa i organizacija, domaćih i stranih banaka, međunarodnih finansijskih institucija i donatorskih organizacija;
- Da propisuje način obavljanja djelatnosti dilera i banaka u deviznim transakcijama, određuje limite na devizne pozicije dilera i banaka i vrši njihovu kontrolu;
- Da posjeduje i obavlja jedan ili više platnih prometa;
- Obezbeđuje novčanice i kovani novac u količinama koje su odgovarajuće za zadovoljavanje potreba finansijskih transakcija;
- Rukuje deviznim rezervama Republike, izuzev dijelom kojim rukuju ovlašćene banke;
- Otvara račune u drugim zemljama;
- Obavlja druge aktivnosti definisane Zakonom.

U vođenju monetarne politike, aktivnosti CBCG su ograničene Zakonom, koji ne dozvoljava banci:

- Da vršiti emisiju novca;
- Da odobrava kredite Vladi Republike Crne Gore ni drugim pravnim i fizičkim licima, osim pod uslovima propisanim Zakonom o CBCG;
- Da jemči za obaveze Republike.

Sjedište CBCG je u Podgorici, Bulevar Sv. Petra Cetinjskog 7, 81000 Podgorica.

Sa stanjem na dan 31. decembra 2005. godine, broj zaposlenih u CBCG je bio 295 (2004: 323).

Centralna banka je vlasnik i operater međubankarskog platnog sistema u Republici, koji je otpočeo sa radom 6. januara 2005. godine. Centralna banka je otvorila račune za svoje klijente, dok su poslovne banke investirale u sopstvene sisteme za unutarbankarski platni promet. Proces uvođenja novog sistema u Republici prošao je uspješno, po propisanim procedurama i bez poremećaja.

Dio poslovnog prostora bivših filijala platnog prometa, koji se ne koristi za obavljanje poslova iz funkcije Centralne banke, dat je u zakup komercijalnim bankama, a dio se koristi za novoformirane regionalne centre koji su zaduženi za distribuciju gotovine. CBCG je u 2005. godini formirala Odbor za reviziju, unaprijedila operativne procedure i procedure izvještavanja unutar Banke. Unaprijeđena je procedura za upravljanje rizicima, a sve u cilju poboljšanja praćenja i kontrole rizika.

1. Djelatnost (nastavak)

Dodatno su unaprijeđene i osavremenjene procedure u zapošljavanju, zadržavanju i stručnom usavršavanju zaposlenih radnika u Banci. CBCG primjenjuje usvojeni akt o sistematizaciji i opisu radnih mjesta, procedure vrednovanja radnih mjesta i nagrađivanja zaposlenih po sistemu ocjene učinka.

Takođe, rukovodstvo razvija plan potencijalnih obaveza za nepredviđene slučajeve i moguće promene za opreznije izveštavanje i kontrolu banaka, a u vezi sa uvođenjem Međunarodnih Standarda za Finansijsko Izveštavanje.

2. Okruženje u kojem posluje CBCG

Privreda Republike Crne Gore je privreda u razvoju. Politička struktura, regulativni i pravni okvir se razvijaju, što je dodatno opisano u paragrafima koji slijede. Stepen aktivnosti na finansijskom tržištu je u stalnom porastu. Međutim i pored rasta aktivnosti na finansijskom tržištu, nezavisni berzanski pokazatelji za određene finansijske instrumente, nijesu dovoljno dostupni. Rukovodstvo je koristilo najbolje raspoložive informacije da izrazi svoju procjenu realnih vrijednosti.

Na dan 14. marta 2002. godine zvaničnici bivše Savezne Republike Jugoslavije, Republike Srbije i Republike Crne Gore potpisali su "Polazne osnove" za preuđenje odnosa Srbije i Crne Gore ("Beogradski Sporazum"), koji obezbeđuje primjenu Ustavne povelje, najvišeg pravnog akta državne zajednice Srbije i Crne Gore. U planu aktivnosti zasnovanom na Beogradskom sporazumu, predstavnici Vlada Republika Srbije i Crne Gore usaglasili su se da postoje dva posebna monetarna sistema, dvije centralne banke i dvije valute kao zakonsko sredstvo plaćanja.

Ustavna Povelja Državne zajednice Srbije i Crne Gore ("Državna zajednica") usvojena od strane Skupštine Srbije, Skupštine Crne Gore i Savezne Skupštine prethodne Savezne Republike Jugoslavije, 4. februara 2003. godine, uspostavila je osnovne principe novih odnosa između Srbije i Crne Gore. Državna zajednica je osnovana na bazi jednakosti dvije države članice, Srbije i Crne Gore. Ipak, formalizacija odnosa u pojedinim oblastima, kao što je podjela sredstava, obaveza i drugih dugova prethodne Savezne Republike Jugoslavije prihvaćenih od strane svake članice Državne zajednice je podložna promjenama na osnovu dogovora između država članica.

U skladu sa "Zakonom za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbije i Crna Gore", države članice i državna zajednica formirana je Komisija, u aprilu 2003, od predstavnika Vlade Republike Srbije, Vlade Republike Crne Gore, Savjeta Ministara državne zajednice Srbije i Crna Gore i centralnih banaka država članica, koja će utvrditi predloge vezano za imovinu državne zajednice koja je neophodna za funkcionisanje njihovih institucija i vojske Srbije i Crne Gore, kao i obim, strukturu i način raspodjele preostalih sredstava. Komisija je u procesu finalizacije preporuka.

Takodje u aprilu 2003. godine, Savjet Ministara Državne zajednice usvojio je Odluku o predstavljanju Državne zajednice Srbije i Crne Gore u Medjunarodnom monetarnom fondu (MMF) i Svjetskoj banci. Na osnovu ove Odluke, Narodna banka Srbije će biti fiskalni agent i depozitar Državne zajednice u MMF-u i depozitar Državne zajednice u Svjetskoj banci, a Centralna banka Crne Gore će biti fiskalni agent Državne zajednice u Svjetskoj banci.

2. Okruženje u kojem posluje CBCG (nastavak)

Standard and Poor rating services agencija je dodijelila 20. decembra 2004, godine BB dugoročni i B kratkoročni kreditni rejting Republici Crnoj Gori. Republici Srbiji, koja zajedno sa Republikom Crnom Gorom konstituše Zajednicu Srbija i Crna Gora, dodjeljen je isti rejting. U decembru 2005. godine ista rejting agencija je ocjenila da je došlo do poboljšanja rejtinga Republike Crne Gore od stabilnog u pozitivno.

3. Osnov za sastavljanje finansijskih izvještaja

Finansijski izvještaji CBCG su sastavljeni u skladu sa Međunarodnim Standardima za Finansijsko Izvještavanje, uključujući i Međunarodne Računovodstvene Standarde ("IAS") i tumačenja izdata od strane Komiteta za sastavljanje međunarodnih računovodstvenih standarda.

U toku 2005. godine, Rukovodstvo CBCG je uvelo niz poboljšanja u funkcionisanju računovodstva u sklopu organizacionih promjena u CBCG. Takođe, ostala poboljšanja u finansijskom izvještavanju i kontrolnim procedurama su uvedeni u 2005. godini.

Finansijski izvještaji su izraženi u monetarnoj jedinici Republike Crne Gore, Eur-u ("EUR").

Priprema finansijskih izvještaja zahtijeva korišćenje procjena i pretpostavki koje utiču na iskazane iznose sredstava i obaveza, objelodanjivanje potencijalnih sredstava i obaveza sa datumom finansijskih izvještaja i iskazivanje prihoda i troškova u toku izvještajnog perioda. Iako su ove procjene zasnovane na najboljem poznavanju tekućih događaja i aktivnosti od strane Rukovodstva, budući rezultati mogu biti različiti od onih koji su procijenjeni.

Usvajanje novih i revidiranih standarda

Banka je u toku 2005. godine usvojila IFRS, relevantne za njeno poslovanje, kao što sledi. U skladu sa zahtevima, izvršena je izmjena i dopuna izvještaja za 2004. godinu.

- IAS 1 (revidiran 2003) Prezentacija finansijskih izvještaja
- IAS 8 (revidiran 2003) Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške
- IAS 10 (revidiran 2003) Događaji posle datuma bilansa stanja
- IAS 16 (revidiran 2003) Nekretnine, postrojenja i oprema
- IAS 17 (revidiran 2003) Lizing
- IAS 21 (revidiran 2003) Učinci promjena kursa stranih valuta
- IAS 24 (revidiran 2003) Objelodanjivanja povezanih strana
- IAS 32 (revidiran 2003) Finansijski instrumenti: objelodanjivanje i prezentacija
- IAS 39 (revidiran 2003) Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerenje
- IAS 36 (revidiran 2003) Umanjenje vrijednosti imovine
- IAS 38 (revidiran 2003) Nematerijalna imovina

Usvajanje revidiranih standarda IAS 1, 8, 10, 16, 17, 21, 24, 32 i 39 (revidirani 2003), kao i standarda IAS 36 i 38 (revidirani 2004) je rezultiralo izvjesnim dodatnim objelodanjivanjima, ali nije rezultiralo materijalno značajnim promjenama računovodstvene politike CBCG niti računovodstvenog tretmana transakcija.

3. Osnov za sastavljanje finansijskih izvještaja (nastavak)

Standardi, tumačenja, dopune i izmene izdatih standarda koji još uvek nisu u primeni

Objavljeni su izvjesni novi standardi, izmjene, dopune i tumačenja postojećih standarda koje je CBCG obavezna da primjenjuje počevši od 1. januara 2006. godine ili u narednim periodima osim u slučaju njihovog ranijeg usvajanja od strane CBCG.

IFRS 7, Finansijski instrumenti Objelodanjivanja i dopunski amandmani na IAS 1, Prikazivanje finansijskog izvještaja – Objelodanjivanje kapitala (primenjuje se od Januara 2007).

IFRS 7 uvodi nova objelodanjivanja radi poboljšanja kvaliteta informacija o finansijskim instrumentima. Prema standardu moraju biti objelodanjene kvalitativne i kvantitativne informacije o izloženosti riziku vezanim za finansijske instrumente, uključujući precizirana minimalna objelodanjivanja kreditnog rizika, rizika likvidnosti i tržišnog rizika, kao i analizu osjetljivosti na tržišni rizik. On zamenjuje IAS 30, Objelodanjivanja u finansijskim izvještajima banaka i sličnih finansijskih institucija, i zahtjevana objelodanjivanja u IAS 32, Finansijski instrumenti: Objelodanjivanje i prezentacija. Primjenjuje se na sve entitete koji vrše izvještavanje prema IFRS –u. Izmjene i dopune IAS 1 uvode objelodanjivanja o nivou kapitala entiteta i načinu upravljanja kapitalom. CBCG ce primenjivati IFRS 7 i izmjene i dopune IAS 1 u obračunskim periodima počev od 1. januara 2007.

IFRS 39 i IFRS 4 (izmjene i dopune), Ugovori o finansijskim garancijama (primenjuju se od 1. januara 2006).

Ovaj amandman zahtijeva da izdate finansijske garancije, osim onih koje su prethodno određene kao ugovori o osiguranju, budu inicijalno priznate prema fer vrijednosti, i naknadno vrednovane prema (a) punoj vrijednosti provizija koje su po tom osnovu unaprijed naplaćene i razgraničene na period trajanja garancije, (b) troškovima izmirenja obaveza na dan izvještavanja, u zavisnosti od toga koja je vrijednost veća.

Tumačenja i amandmani izdatih standarda koji još uvijek nijesu u primjeni i koji nemaju značajnijeg uticaja na CBCG:

- IFRIC 4, Utvrđivanje postojanja lizinga (u primjeni od 1. Januara 2006).
- IAS 39 (Revidiran) – Opcija Fer Vrijednosti (u primjeni od 1. Januara 2006).
- IAS 39 (Revidiran) – Ugovori o finansijskim garancijama (u primeni od 1. Januara 2006).
- IFRS 7 Finansijski instrumenti: Objelodanjivanja i dopunski amandmani standarda IAS 1 Prikazivanje finansijskih izvještaja – Objelodanjivanje kapitala (u primeni od 1. Januara 2007).
- IAS 19 (Revidiran) – Nadoknade zaposlenima (u primjeni od 1. Januara 2006).
- IAS 21 (Revidiran) – Neto investicije u strana ulaganja (u primjeni od 1. Januara 2006);
- IFRS 6 Istraživanje i evaluacija mineralnih resursa (u primjeni od 1. Januara 2006).

3. Osnov za sastavljanje finansijskih izvještaja (nastavak)

- IFRS 1 (Revidiran) – Prvo usvajanje Međunarodnih Standarda o Finansijskom Izvještavanju i IFRS 6 (Revidiran) – Istraživanje i procjena mineralnih resursa (u primjeni od 1. januara 2006);
- IFRIC 5, Prava na koristi od povlačenja iz upotrebe, Procjena obnove Fondova za rehabilitaciju prirodne sredine (u primjeni od 1. januara 2006);
- IFRIC 6, Obaveze iz učešća na posebnom tržištu – otpad električne i elektronske opreme (u primjeni za periode počev od ili nakon 1. decembra 2005, odnosno od 1. januara 2006).
- IFRIC 7, Primjena pristupa ponovnog izvještavanja po standardu IAS 29 (u primjeni za periode počev od ili nakon 1. marta 2006, odnosno od 1. januara 2007).
- IFRIC 8, Djelokrug IFRS 2 (u primjeni za periode počev od ili nakon 1. maja 2006, odnosno od 1. januara 2007).
- IFRIC 9, IFRIC 9 Ponovna procjena ugrađenih derivata (u primjeni od 1. jula 2006)

Gdje je to bilo potrebno, uporedni podaci su korigovani kako bi bili usaglašeni sa izmjenama u prezentaciji tekuće godine.

4. Pregled značajnih računovodstvenih politika

4.1 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti su stavke koje se mogu konvertovati u gotovinu u kratkom vremenskom periodu i koje su izložene minimalnom riziku od promjene vrijednosti. Svi kratkoročni međubankarski plasmani, osim preko-noćnih depozita i plasmana po pozivu, su uključeni u oročene plasmane kod drugih banaka. Iznosi, koji se odnose na sredstva za koja postoje ograničenja nisu uključena u gotovinu i gotovinske ekvivalente.

4.2 Krediti, avansi i rezervisanja za umanjenje vrijednosti kredita

Kreditni odobreni od strane CBCG plasiranjem novčanih sredstava direktno komitentima, klasifikovani su kao odobreni krediti. Ova kategorija uključuje kredite date prije početka poslovanja CBCG. Kao što je objašnjeno u Napomeni 1, aktivnosti CBCG su ograničene Zakonom u pogledu sredstava monetarne politike, koja zabranjuju CBCG da odobrava kredite Vladi Republike Crne Gore ili drugim organizacijama i pojedincima, osim pod posebnim uslovima propisanim Zakonom.

Odobreni krediti i avansi evidentiraju se kada je gotovina isplaćena dužnicima. Inicijalno odobreni krediti i avansi se knjiže po nominalnoj vrijednosti, što predstavlja realnu vrijednost u datim okolnostima, potom se vode po amortizovanoj cijeni umanjenoj za rezervisanja po osnovu umanjenja vrijednosti kredita. Amortizovana cijena se zasniva na realnoj vrijednosti date gotovine utvrđenoj na osnovu tržišnih uslova važećih u momentu odobravanja kredita.

4. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

Gubitak zbog umanjenja vrijednosti kredita odmjerava se ukoliko postoje objektivni dokazi da CBCG nije u mogućnosti da naplati iznos dospjelih potraživanja u skladu sa odredbama originalnog ugovora. Iznos gubitka odmjerava se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih tokova gotovine diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi.

Ukoliko kredit nije naplativ, isti je otpisan odgovarajućim rezervisanjem za umanjenje vrijednosti kredita. Ovakvi krediti se otpisuju nakon što su propraćene sve neophodne procedure i kada se utvrdi iznos gubitka. Naknadne naplate prethodno otpisanih iznosa se knjiže u korist rezervisanja za umanjenje vrijednosti kredita u bilansu uspjeha.

Ako se, u narednom periodu, iznos umanjenja vrijednosti smanji i ako se to smanjenje može objektivno dovesti u vezu sa događajem koji se odigrao posle priznavanja umanjenja vrijednosti (kao što je poboljšanje kreditnog rejtinga dužnika), prethodno priznati gubitak zbog umanjenja vrijednosti treba da se obrne ili direktno ili podešavanjem računa za nadoknade. Obrt ne treba da ima za rezultat knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva koja prelazi ono što bi bila amortizovana cijena, u slučaju da umanjenje vrijednosti nije bilo priznato, na datum kada je izvršen obrt umanjenja vrijednosti. Iznos obrta treba da se uključi u neto dobitak ili gubitak.

CBCG ne uzima kredite od trećih lica.

4.3 Ulaganja namijenjena prodaji

Ova pozicija uključuje ulaganja koja Rukovodstvo namjerava da zadrži u neograničenom periodu. Rukovodstvo odlučuje o adekvatnoj klasifikaciji ulaganja prilikom kupovine.

Ulaganja namijenjena prodaji su inicijalno prikazana po nabavnoj vrijednosti (uključuju i troškove nabavke) i naknadno su ponovno mjerena po tržišnoj vrijednosti na osnovu tržišnih cijena. Ulaganja namijenjena prodaji, koja nemaju kotiranu tržišnu cijenu, procjenjuju se od strane Rukovodstva na osnovu rezultata posljednje prodaje akcija od strane trećih lica, uzimanjem u obzir ostalih relevantnih podataka kao što su diskontovani novčani tokovi, finansijski podaci o preduzeću u koje je izvršeno ulaganje i primjenom drugih tehnika za procjenu fer vrednosti. Dobici i gubici koji se javljaju usled promjena u fer vrijednosti ulaganja namijenjenih prodaji se priznaju direktno u revalorizacionim rezervama, kroz izvještaj o promjenama na kapitalu. U slučajevima otuđenja ulaganja namijenjenih prodaji, akumulirani dobitak ili gubitak, prethodno priznat u revalorizacionim rezervama, se priznaje u bilansu uspjeha u neto iznosu. Umanjenje vrijednosti i ukidanje ispravke vrijednosti ulaganja namijenjenih prodaji se knjiži u bilansu uspjeha.

Usljed rizika saldiranja na tržištu hartija od vrijednosti, kupovina i prodaja akcija pod ugovorenim "uobičajenim načinima" evidentira se datumom prenosa vlasništva. Ugovoreni "uobičajeni načini" su ugovori koji zahtijevaju isporuku hartija od vrijednosti u propisanom periodu ili konvencijama na tržištu.

4. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

4.4 Osnovna sredstva

Osnovna sredstva CBCG iskazuju se po nabavnoj ili revalorizovanoj vrijednosti umanjenoj za ukupnu naknadno akumuliranu amortizaciju, i gdje je primjenjivo, za naknadno akumulirani gubitak po osnovu umanjenja vrijednosti. Ukoliko knjigovodstvena vrijednost sredstva premašuje iznos koji se može nadoknaditi korišćenjem sredstava, knjigovodstvenu vrednost treba smanjiti na nadoknadivu vrijednost na teret bilansa uspeha. Nadoknadiva vrijednost predstavlja neto prodajnu cijenu ili njihovu upotrebnu vrijednost, koja je od njih veća.

Osnovna sredstva CBCG se redovno revalorizuju. Učestalost revalorizacije zavisi od promjene fer vrijednosti osnovnih sredstava koja se revalorizuju. Revalorizacione rezerve sadržane u kapitalu, po ostvarenju viška, prenose se direktno na neraspoređenu dobit, u momentu rashodovanja ili prodaje.

Avansi za osnovna sredstva su uključeni u osnovna sredstva u pripremi, nakon odobrenja od strane interne tehničke komisije CBCG tokom izgradnje objekta. Osnovna sredstva u pripremi se vode po nabavnoj vrijednosti. Nakon stavljanja u upotrebu, sredstva se prenose na osnovna sredstva u upotrebi po knjigovodstvenoj vrijednosti. Osnovna sredstva u pripremi ne amortizuju se prije nego što se sredstvo stavi u upotrebu.

Dobici i gubici po osnovu prodaje osnovnih sredstava utvrđuju se u odnosu na njihovu knjigovodstvenu vrijednost i utiču na rezultat poslovanja perioda. Troškovi održavanja terete bilans uspjeha u momentu nastanka.

4.5 Amortizacija

Amortizacija se obračunava u jednakim godišnjim iznosima u toku predviđenog vijeka upotrebe osnovnog sredstva kako slijedi:

Zgrade	50 - 75 godina
Kompjuteri	3 godine
Namještaj i oprema	5-10 godina
Motorna vozila	7 godina

Ne vrši se ispravka vrijednosti zemljišta.

4.6 Operativni lizing

Sredstva koja su izdata po osnovu operativnog lizinga uključena su u poziciju osnovna sredstva u bilansu stanja. Obračun amortizacije predmeta lizinga vrši se na način koji je u skladu sa uobičajenom politikom obračuna amortizacije za slična sredstva koja su u vlasništvu. Prihodi po osnovu lizinga (umanjena za stimulacije date korisniku lizinga) priznaju se kao prihod u bilansu uspjeha, u jednakim godišnjim iznosima, tokom perioda trajanja lizinga.

4. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

4.7 Troškovi održavanja software-a

Troškovi vezani za održavanje softwer programa iskazuju se kao trošak u momentu nastanka. Troškovi koji se direktno mogu povezati sa određenim softwerom koji je u vlasništvu CBCG, a po osnovu koga će nastati ekonomska korist u periodu dužem od godinu dana, iskazuju se kao nematerijalna ulaganja. Direktni troškovi uključuju troškove radne snage uključene u održavanje softwera i pripadajući dio opštih troškova.

Trošak koji unapređuje softwer program iznad originalnih performansi, iskazuje se kao poboljšanje osnovnog sredstva i dodaje se prvobitnoj nabavnoj vrijednosti softwera. Troškovi razvoja softwera iskazani kao nematerijalna ulaganja amortizuju se, po jednakim godišnjim iznosima u toku predviđenog vijeka upotrebe softwera, ali ne duže od 7 godina.

4.8 Priznavanje prihoda i rashoda

Prihodi i rashodi po osnovu kamata, iskazuju se u bilansu uspeha za sve instrumente prema amortizacionoj cijeni uz primenu metode efektivne kamatne. Zasnovano na stvarnoj ceni nabavke (tj. fer vrednost po osnovu odobravanja). Ukoliko je naplata kredita neizvjesna, finansijsko sredstvo se otpisuje kao posledica gubitka usled umanjjenja vrednosti, a prihod se zatim utvrđuje po osnovu kamatne stope koja je korišćena za diskontovanje budućih novčanih tokova radi utvrđivanja naplative vrijednosti.

Naknade za usluge gotovinskog i bezgotovinskog platnog prometa, kao i ostale naknade, provizije, drugi prihodi i troškovi evidentiraju se u periodu kada su usluge izvršene.

4.9 Poslovne promjene i iznosi u stranoj valuti

Poslovne promjene iskazane u stranim valutama osim u EUR, evidentiraju se po zvaničnom srednjem kursu važećem na dan transakcije. Kursne razlike, koje nastaju po osnovu transakcija u stranim valutama, iskazuju se u bilansu uspjeha po kursu važećem na dan transakcije.

Monetarna sredstva i obaveze iskazane u stranim valutama, osim u EUR, preračunate su u EUR po srednjem kursu važećem na dan bilansa stanja. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale po tom osnovu iskazane su u bilansu uspjeha kao pozitivne ili negativne kursne razlike u tekućem periodu, po neto principu. Kursne razlike po osnovu ne monetarnih stavki kao što su ulaganja namijenjena prodaji evidentiraju se kao dio dobitka ili gubitka po osnovu realne vrijednosti. Na dan 31. decembra 2005. godine, zvanični kursevi korišćeni za preračun stanja iskazanih u stranim valutama, osim u EUR, bili su:

	31. decembar 2005	31. decembar 2004
1 USD	0,8477	0,7329
1 CHF	0,6430	0,6477
1 GBP	1,4592	1,4108

4. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

4.10 Osnivački kapital i rezerve

Sa stanjem na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja, osnivački kapital uplaćen od strane Vlade Republike Crne Gore u iznosu od EUR 1.556 hiljada na osnovu Aneksa protokola o načinu uplate osnivačkog kapitala CBCG (Napomena 15). Neraspoređena dobit i ostale rezerve CBCG potiču od razlike ukupne aktive i ukupne pasive koje je CBCG nasledila od prethodnika Centralne banke i neto prihoda prethodne godine.

4.11 Raspodjela neto prihoda Vladi

CBCG je u obavezi da, u skladu sa Zakonom o Centralnoj Banci, ostatak neto prihoda prenese Vladi Republike Crne Gore. Neto prihod će se opredjeljivati u svakoj godini na račun generalnih rezervi, dok se ne izjednače iznosi osnivačkog kapitala i generalnih rezervi sa najmanje pet odsto ukupnog iznosa potražnih salda svih računa, koji se iskazuju kao obaveze u bilansima na kraju finansijske godine. Ostatak neto prihoda predstavlja prihod budžeta Republike i biće prenijet na račun Ministarstva finansija koji se vodi kod Centralne banke. Raspodjela dobiti Vladi se iskazuje u kapitalu, u periodu u kome je utvrđena od strane Savjeta CBCG.

4.12 Porezi

U skladu sa Zakonom, CBCG je oslobođena od plaćanja poreza na dobit. Ostali porezi iskazani su u okviru troškova poslovanja. Iznos poreza koji je Banka u obavezi da plati su iskazani u okviru ostalih obaveza (Napomena 13) kao obaveza za poreze.

4.13 Povjereno na čuvanje

Sredstva i obaveze koje CBCG preuzima u svoje ime, a za račun trećih lica, ne iskazuju se u bilansu stanja ako su svi rizici i koristi vezani za pomenuta sredstava i obaveze zadržane od strane trećih lica. Naknade primljene za ove usluge iskazuju se kao prihod od naknada u bilansu uspjeha.

4.14 Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se prebijaju u neto iznosu i iskazuju u bilansu stanja ako banka ima zakonski primenljivo pravo prebijanja priznatih iznosa i ako banka namerava podmiriti neto iznos ili istovremeno realizovati sredstvo ili podmiriti obavezu.

4.15 Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Banka ima važeću zakonsku ili izvedenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja; kada postoji velika verovatnoća da će za podmirenje obaveze biti potreban odliv sredstava i kada je iznos obaveza pouzdano procenjen.

4. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)**4.16 Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti**

CBCG plaća za sve zaposlene doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti. Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje obračunava se po stopi od 9,60% na bruto zaradu. Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje koje plaća CBCG za zaposlene iskazuje se kao trošak u momentu obračuna i iskazani su u bilansu uspjeha u okviru troškova zaposlenih.

5. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

	20	20
Gotovina u EUR:		
- gotovina u trezoru CBCG	14.216	3.772
- gotovina u trezorima i blagajnama platnog prometa	-	2.643
Gotovina u stranoj valuti	149	133
Depoziti po viđenju kod stranih banaka	29.744	677
Ukupno gotovina i gotovinski ekvivalenti	44.109	7.225

Analiza gotovine i gotovinskih ekvivalenata po regionima i valutama data je u Napomeni 22.

6. Oročeni plasmani kod stranih banaka

Oročeni plasmani su kod stranih banaka koje imaju AA kreditni rejting, utvrđen od Međunarodne agencije za utvrđivanje rejtinga. Visok iznos oročenih plasmana kod stranih banaka rezultat je rasta depozita Vlade (napomena 12) i depozita komercijalnih banaka (napomena 11).

Na dan 31. decembra 2005. godine, procijenjena fer vrijednost oročenih depozita CBCG iznosila je EUR 128.810 hiljada (2004: EUR 52.829 hiljada).

Analiza oročenih plasmana kod stranih banaka po regionima, valutama, dospijeću i kamatnim stopama data je u Napomeni 22.

7. Krediti i avansi dati Vladi prije početka poslovanja CBCG

	200	200
Kredit dat Vladi od strane Platnog prometa	7.442	7.436
Krediti dati Vladi iz primarne emisije od NBCG	3.692	3.294
Ostali avansi dati Vladi	-	329
Manje: rezervisanje za umanjenje vrijednosti	(372)	(3.498)
Ukupni avansi i krediti dati Vladi pre početka poslovanja CBCG	10.762	7.561

Kredit odobren Vladi od strane bivšeg Zavoda za obračun i plaćanja (ZOP), u iznosu od EUR 13.268 hiljada. Kredit je djelimično otplaćen u septembru 2003. godine u iznosu od EUR 6.000 hiljada. Za ostatak obaveze, u iznosu od EUR 7.268 hiljada, Vlada je položila založni depozit kao sredstvo obezbjeđenja otplate kredita (Napomena 12). Iako je kredit dospio 31. decembra 2002 godine, po mišljenju rukovodstva CBCG, kredit se može u potpunosti naplatiti.

U skladu sa važećim računovodstvenim politikama CBCG je obračunala kamatu na pomenuti kredit koristeći EURIBOR koji je važio na dan sklapanja sporazuma. U toku 2005. godine CBCG je obračunala kamatu u iznosu od EUR 174 hiljada (2004: 168 hiljada) koristeći prosečnu kamatnu stopu od 2,27% godišnje (2004: 2,27% godišnje).

Kredit odobreni Vladi iz primarne emisije potiču iz perioda prije osnivanja CBCG i nasleđeni su od prethodnika Centralne banke. Krediti su bili odobreni od strane NBCG u jugoslovenskim dinarima (YUD). Tokom 2000. godine, ovi krediti su pretvoreni u kredite plative u DEM i obračunata kamata je kapitalizovana. Obaveza po osnovu primarne emisije objašnjena je u Napomeni 14. Sa uvođenjem EUR u 2002. godini, ovi krediti su konvertovani i postali su otplativi u EUR.

Krediti dati Vladi iz primarne emisije od NBCG ugovoreni su kamatnom stopom od 12% godišnje. Obračunati prihodi od kamate po ovom osnovu iznose EUR 1,160 hiljada (2004: EUR 762 hiljade).

Promjene na rezervisanjima za umanjenje vrijednosti kredita i obračunate kamate su kao što slijedi:

	Napomena	2005	2004
Rezervisanje na dan 1. januara		3.498	3.042
Ukidanje rezervisanja po osnovu kredita	17	(1.882)	-
Ukidanje rezervisanja po osnovu obračunate kamate	17	(915)	-
Otpis ostalih avansa datih Vladi		(329)	-
Rezervisanje za umanjenje vrijednosti obračunate kamate	17	-	456
Rezervisanje na dan 31. decembra		372	3.498

7. Krediti i avansi dati Vladi prije početka poslovanja CBCG (nastavak)

Ukidanje rezervisanja za umanjenje vrijednosti kredita i obračunate kamate je izvršeno na osnovu odluke Rukovodstva Banke a po osnovu naplate potraživanja za kredite date Vladi iz primarne emisije i obračunatu kamatu stanja i po osnovu založenog depozita Ministarstva finansija u iznosu od EUR 405 hiljada za ostatak duga nakon datuma bilansa (vidjeti Napomenu 26).

Rezervisanje u iznosu od EUR 372 hiljade (2004: 372 hiljade) se odnosi na umanjenje vrijednosti kredita datih Republičkom fondu PIO.

Na dan 31. decembra 2005. godine procijenjena realna vrijednost kredita i avansa datih Vladi prije osnivanja CBCG iznosi EUR 10.762 hiljade (2004: EUR 7.561 hiljada).

Analiza kredita i avansa odobrenih Vladi prije početka poslovanja CBCG po valutama, dospijeću i kamatnim stopama je data u Napomeni 22.

8. Krediti i avansi dati domaćim bankama od prethodnika Centralne banke

	2005	2004
Reprogramirani krediti odobreni iz primarne emisije od NBCG:		
- dugoročni krediti odobreni iz državnih programa	349	502
- ostali dugoročni krediti	224	448
Ukupno krediti i avansi odobreni domaćim bankama od prethodnika centralne banke	573	950

Kreditni odobreni bankama iz primarne emisije potiču iz perioda prije osnivanja CBCG. Ovi krediti su odobreni u dinarima za finansiranje posebnih programa poljoprivrede, turizma i energetike. Tokom 2000. godine, ovi krediti su bili konvertovani u kredite otplate u DEM i obračunata kamata je kapitalizovana. Odgovarajuća obaveza po osnovu primarne emisije je prikazana u Napomeni 14. Sa uvođenjem EUR u 2002. godini, ovi krediti su konvertovani i postali otplate u EUR.

Kreditni odobreni bankama, iz primarne emisije, su redovno izmirivani tokom 2005. godine. Sa stanjem na dan 31. decembra 2005. godine procijenjena fer vrijednost kredita odobrenih domaćim bankama prije osnivanja CBCG iznosi EUR 573 hiljada (2004: EUR 950 hiljada).

Knjigovodstvena vrijednost tih kredita je korigovana za iznos gubitka prilikom nabavljanja i relevantni prihod je proknjižen kao prihod od kamata u bilansu uspjeha primjenom efektivne kamatne stope.

Naplata za kredite odobrene komercijalnim bankama evidentirana je u iznosu od EUR 377 hiljada za koliko su umanjena potraživanja od banaka po tom osnovu.

Analiza kredita i avansa odobrenih domaćim bankama od prethodnika Centralne banke po valutama, dospijeću i kamatnim stopama data je u Napomeni 22.

Centralna banka Crne Gore
Napomene uz finansijske izveštaje za godinu završenu na dan 31. decembra 2005.
(u hiljadama EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

9. Ostala sredstva

	Napomena	2005	2004
Potraživanje od Vlade:			
Potraživanje za osnivački kapital	15	1.000	2.000
Potraživanje za naknade od Ministarstva Finansija		2.331	1.437
Manje: rezervisanje za umanjenje vrijednosti		-	(1.437)
		3.331	2.000
<hr/>			
Neposlovna sredstva		450	418
Zalihe numizmatičkog kovanog novca i kancelarijskog materijala		288	329
Ostali dužnici i avansi		434	510
Ulaganja namijenjena prodaji		89	100
<hr/>			
Ukupna ostala sredstva		4.592	3.357

Neposlovna sredstva uključuju kredite date zaposlenima u CBCG za kupovinu stanova, potraživanja od zaposlenih po osnovu otplate stanova koji su bili u vlasništvu CBCG i stanove u pripremi.

Potraživanja za naknadu od Ministarstva finansija se odnose na izvršene usluge od strane CBCG kao fiskalnog agenta u ime i za račun Ministarstva finansija, a vezano za izdavanje Državnih Zapisa kao i za naknadu za učešće u domaćem platnom prometu.

Promjene na rezervisanjima za umanjenje vrijednosti potraživanja za naknadu od Ministarstva finansija su kao što slijedi:

	Napomena	2005	2004
Rezervisanje na dan 1. januara			
Rezervisanja za umanjenje vrijednosti po osnovu naknada u toku godine	17	-	785
Obračunate naknade naplaćene u toku godine	17	(20)	-
Ukidanje rezervisanja po osnovu obračunatih naknada	17	(1.417)	-
<hr/>			
Rezervisanje na dan 31. decembra		-	1.437

Ukidanje rezervisanja za obračunatu naknadu je izvršeno na osnovu odluke Rukovodstva Banke, a po osnovu naplate potraživanja za obračunatu naknadu nakon datuma bilansa stanja, vidjeti Napomenu 26.

Analiza obračunate kamate po regionima valutama i dospelju data je u Napomeni 22.

Centralna banka Crne Gore
Napomene uz finansijske izveštaje za godinu završenu na dan 31. decembra 2005.
(u hiljadama EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

10. Osnovna sredstva

	Zemljište	Zgrade	Kancelarijska i kompjuterska oprema	Osnovna sredstva u pripremi	Nematerijalna ulaganja	Ukupno
Nabavna ili revalorizovana vrijednost						
Stanje 1. januara 2004. godine	326	16.361	5.852	3.775	80	26.394
Povećanja	-	-	24	1.878	26	1.928
Prenos sa osnovnih sredstava u pripremi	-	58	548	(606)	-	-
Otuđenja	-	(171)	(390)	(124)	(36)	(721)
Stanje 31. decembra 2004.	326	16.248	6.034	4.923	70	27.601
Ispravka vrijednosti						
Stanje 1. januara 2004	-	5.168	4.498	-	37	9.703
Amortizacija (Napomena 21)	-	214	519	-	7	740
Otuđenja	-	(89)	(350)	-	-	(439)
Stanje 31. decembra 2004.	-	5.293	4.667	-	44	10.004
Nabavna ili revalorizovana vrijednost						
Stanje 1. januara 2005.	326	16.248	6.034	4.923	70	27.601
Povećanja	-	-	3	1.033	-	1.036
Prenos sa osnovnih sredstava u pripremi	-	47	921	(1.795)	827	-
Otuđenja	-	(1)	(1.969)	(142)	-	(2.112)
Stanje 31. decembra 2005.	326	16.294	4.989	4.019	897	26.525
Ispravka vrijednosti						
Stanje 1. januara 2004	-	5.293	4.667	-	44	10.004
Amortizacija (Napomena 21)	-	213	594	-	157	964
Otuđenja	-	-	(1.727)	-	-	(1.727)
Stanje 31. decembra 2005.	-	5.506	3.534	-	201	9.241
Sadašnja vrijednost sa stanjem na dan 31. decembra 2005.	326	10.778	1.455	4.019	696	17.284
Sadašnja vrijednost sa stanjem na dan 31. decembra 2004.	326	10.955	1.367	4.923	26	17.597

10. Osnovna sredstva (nastavak)

Osnovna sredstva u pripremi se uglavnom odnose na dogradnju i rekonstrukciju poslovne zgrade centrale CBCG i poslovnog prostora bivših filijala ZOP-a. Dati avansi za osnovna sredstva dobavljačima za rekonstrukciju poslovnog prostora Banke u iznosu od EUR 719 hiljada (2004: EUR 611 hiljada). Objekat u izgradnji podliježe ovjeravanju od strane interne tehničke komisije CBCG. Po završetku radova, vrijednost će biti prenijeta na zgrade.

Osnovna sredstva su revalorizovana po tržišnoj vrijednosti. Kao osnova za procjenu korišćena je tržišna vrijednost, gdje je to bilo moguće, ili troškovi zamjene za imovinu koja je u upotrebi već dugi niz godina. Rukovodstvo smatra da tržišna vrednost zgrada nije materijalno značajno promijenjena u 2005. godini.

CBCG je, višak poslovnog prostora dala u operativni lizing komercijalnim bankama i drugim pravnim licima, u iznosu od EUR 3.042 hiljada (2004: EUR 2.870 hiljada).

11. Računi banaka i finansijskih institucija

	2005	2004
Obavezna rezerva komercijalnih banaka	53.934	25.454
Žiro računi komercijalnih banaka	47.342	15.473
Obaveze prema FDZ	1.203	-
Ukupno računi banaka i finansijskih institucija	102.479	40.927

Poslovne banke koje posluju na teritoriji Republike Crne Gore, obavezne su da obračunavaju obaveznu rezervu na propisane depozite u EUR i ostalim valutama i deponuju odnosna sredstva kod CBCG. U 2005. godini, obavezna rezerva je obračunavana primjenom propisane stope (23%) na prosječnu vrijednost depozita u prethodnoj nedelji.

CBCG je plaćala kamatu 1% na godišnjem nivou na 25% sredstava, izdvojenih po osnovu obavezne rezerve.

Obaveze prema finansijskoj instituciji Fonda za zaštitu depozita („FZD“) odnose se na oročeni depozit u iznosu od EUR 1.203 hiljade.

Na dan 31. decembra 2005. godine procijenjena fer vrijednost računa komercijalnih banaka bila je EUR 102.479 hiljada (2004: EUR 40.927 hiljada) (vidjeti Napomenu 24).

Analiza računa komercijalnih banaka po regionima, valutama, dospelju i kamatnim stopama data je u Napomeni 22.

12. Računi Vlade i drugih organizacija

	2005	2004
Računi Vlade	52.067	7.520
Ostali računi	1.182	1.222
Ukupno računi Vlade i drugih organizacija	53.249	8.742

Vlada, državne organizacije i druge organizacije imaju svoje obračunske račune kod Centralne banke preko kojih učestvuju u domaćem platnom prometu. Svi računi Vlade i drugih organizacija su nekamatonosni, izuzev depozita po osnovu privatizacije.

U račune Vlade uključen je iznos od EUR 7.268 hiljada koji se odnosi na depozit položen kao zalog za preostali iznos kredita odobren Vladi od strane bivšeg ZOP-a. Vidjeti Napomenu 7. U račune vlade uključena su sredstva ostvarena iz procesa privatizacije u iznosu od EUR 40.633 hiljada.

Na dan 31. decembra 2005. godine, procijenjena fer vrijednost računa Vlade i drugih organizacija je bila EUR 53.249 hiljade (2004: EUR 8.742 hiljada) (vidjeti Napomenu 24).

Analiza računa Vlade i drugih organizacija po regionima, valutama i dospijeću data je u Napomeni 22.

13. Obračunati troškovi kamata i druge obaveze

	2005	2004
Obaveze prema HAAB	10.000	-
Obračunati troškovi	217	153
Obaveze za poreze	127	130
Rezervisanja za troškove otpremnine	74	181
Obračunati troškovi kamata	25	7
Ostalo	264	202
Ukupno obračunati troškovi kamata i ostale obaveze	10.707	673

Obaveze u iznosu od EUR 10.000 hiljada se odnose na depozit za upis osnivačkog kapitala Hypo Adria Bank International („HAAB“). Dana 03. Marta 2006. godine HAAB je iznos od EUR 10.000 hiljada prenela na obračunski račun banke nakon potpisivanja Ugovora o otvaranju i vođenju računa za obavljanje platnog prometa u zemlji.

Rezervisanja za troškove otpremnine se odnose na proces prelaska platnog prometa sa Centralne banke na komercijalne banke, koji je završen u januaru 2006. godine.

Analiza obračunatih troškova kamata i ostalih obaveza po regionima, valutama i dospijeću data je u Napomeni 22.

14. Obaveze po osnovu primarne emisije prethodnika Centralne banke

Jugoslovenski dinari (YUD) izdati od strane bivše Narodne banke Jugoslavije ("NBJ") bili su novčana jedinica Crne Gore kao dijela bivše Savezne Republike Jugoslavije, do novembra 1999. godine.

Kao što je objelodanjeno u Napomeni 23, prava i obaveze CBCG u pogledu naslijeđenih sredstava i obaveza su predmet tekućih pregovora sa Narodnom bankom Srbije (NBS).

Centralna banka je priznala ove obaveze u iznosu jednakom vrednosti obaveze u dinarima prekursoriranoj u EUR.

15. Kapital, neraspoređena dobit i ostale rezerve

Kapital i rezerve CBCG, na dan njenog osnivanja, predstavlja razliku između ukupne vrijednosti identifikovanih sredstava i obaveza naslijeđenih od NBCG i ZOP-a. Kao što je navedeno u Napomeni 23, iznos sredstava, obaveza i drugih izdataka naslijeđenih od prethodnika Centralne banke biće predmet pregovora sa NBS.

U skladu sa Zakonom, osnivački kapital CBCG treba da iznosi DEM 5 miliona (EUR 2.556 hiljada). U toku 2004. godine uplaćen je iznos od EUR 556 hiljada iz ostvarenog neto prihoda raspodjeljenog Vladi. Obaveze Vlade Republike Crne Gore po osnovu neizmerenih obaveza za uplatu osnivačkog kapitala iznosili su EUR 2.000 hiljada na dan 31 decembra 2004 godine. Sa stanjem na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja uplaćen je iznos od EUR 1,000 hiljada na teret računa generalnih rezervi, a po osnovu delimične naplate potraživanja za osnivački kapital od strane Vlade. Naplata potraživanja je izvršena na osnovu potpisanog Aneksa Protokola o načinu uplate osnivačkog kapitala utvrđenim članom 52 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore (Napomena 9). Ostatak duga će se izmiriti do 30. juna 2006. godine. Osnivački kapital i generalne rezerve CBCG ne bi trebalo da su manje od 5% ukupnog iznosa svih obaveza iskazanih u bilansu stanja na kraju finansijske godine. Kapital se može uvećati za iznose koje utvrdi CBCG, a koje odobri Vlada. Neto prihod CBCG raspoređuje se, u skladu sa Odlukom Savjeta CBCG, u fond generalnih rezervi i Vladi Crne Gore. Dio neto prihoda utvrđen od strane Savjeta CBCG, predstavlja dobit Budžeta Republike i prenosi se na račun Ministarstva finansija. Neto gubitak, nastao u toku perioda, treba da se pokrije iz generalnih rezervi ranijih perioda ili na teret kapitala, ako iznos generalnih rezervi nije dovoljan. Bilo koji nedostatak kapitala treba da nadoknadi Vlada.

Tokom 2005 godine, u skladu sa Odlukom Savjeta CBCG, CBCG je raspodjelila Vladi Crne Gore, neto prihod za godinu završenu na dan 31. decembra 2004. godine u iznosu od EUR 4.377 hiljade (2003: EUR 2.963 hiljada).

Centralna banka Crne Gore
Napomene uz finansijske izveštaje za godinu završenu na dan 31. decembra 2005.
(u hiljadama EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

16. Prihodi i rashodi kamata

	200	200
Oročeni depoziti kod stranih banaka	2.500	903
Kredit i avansi dati Vladi pre početka poslovanja CBCG		
- prihodi od kamata ostvarenih prema uslovima iz ugovora	175	168
Kredit i avansi dati domaćim bankama od prethodnika centralne banke		
- prihodi od kamata ostvarenih prema uslovima iz ugovora	345	367
Ukupni prihodi od kamata	3.020	1.438
Rashodi kamata		
Obavezne rezerve komercijalnih banaka	(115)	(73)
Rashodi ostalih kamata	(1.063)	(12)
	-	
Ukupni rashodi od kamata	(1.178)	(85)
Neto prihodi od kamata	1.842	1.353

17. Ukidanje / (Rezervisanje) rezervisanja za umanjenje vrijednosti kredita

	Napomena	200	200
Troškovi rezervisanja za sumnjiva i nenaplativa potraživanja po osnovu obračunate kamate	7	-	(456)
Troškovi rezervisanja za sumnjiva i nenaplativa potraživanja po osnovu naknade	9	-	(785)
Ukidanje rezervisanja po osnovu kredita datih Vladi	7	1.882	-
Ukidanje rezervisanja po osnovu obračunate kamate	7	915	-
Ukidanje rezervisanja po osnovu naplate obračunatih naknada tokom godine	9	20	-
Ukidanje rezervisanja po osnovu obračunatih naknada	9	1.417	-
Naplate prethodno otpisanih kredita		-	
Ukupno ukidanje / (rezervisanje) rezervisanja za umanjenje vrijednosti kredita		4.234	(

Centralna banka Crne Gore
Napomene uz finansijske izveštaje za godinu završenu na dan 31. decembra 2005.
(u hiljadama EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

18. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

	2005	2004
Prihodi od naknada i provizija		
Prihodi za usluge platnog prometa	4.821	9.346
Naknada za poslove fiskalnog agenta	399	845
Naknada za registraciju dokumentacije	503	479
Provizije za izdavanje licenci i dozvola	66	48
Ostale naknade i provizije	226	159
Ukupni prihodi od naknada i provizija	6.017	10.877
Rashodi od naknada i provizija		
Naknade za usluge drugih banaka	(7)	(52)
Ostali troškovi naknada i provizija	(229)	(119)
Ukupni rashodi od naknada i provizija	(236)	(171)
Neto prihod od naknada i provizija	5.781	10

Naknada za usluge gotovinskog i bezgotovinskog platnog prometa predstavlja naknadu koju ostvaruje Centralna banka za usluge koje pruža imaoocima obračunskog računa (komercijalnim bankama i Vladi Republike Crne Gore). Prihodi od naknada u 2005 su smanjeni u odnosu na 2004 godinu kao rezultat uvođenja novog platnog sistema u Republici Crnoj Gori. Dio prihoda je sa izmještanjem funkcija, prenijet na komercijalne banke (Napomena 1).

Ostali troškovi po osnovu naknada i provizija se uglavnom odnose na finansiranje Fonda za zaštitu depozita, u postupku osnivanja, u iznosu od EUR 188 hiljada, a po osnovu Odluke CBCG donijete dana 25. Decembra 2004. godine.

19. Ostali operativni prihodi

	Napomena	2005	2004
Prihodi od zakupnina imovine	10	426	432
Ostali prihodi		506	384
Ukupni ostali operativni prihodi		932	816

20. Troškovi zaposlenih

	2005	2004
Zarade	2.472	2.371
Doprinosi na isplate zaposlenima	467	535
Ostala primanja zaposlenih	988	1.229
Ukupni troškovi zaposlenih	3.927	

21. Ostali troškovi poslovanja

	Napomena	2005	2004
Administrativni troškovi		1.493	1.148
Amortizacija	10	964	740
Troškovi telefona, pošte i transporta		324	265
Ostali troškovi vezani za osnovna sredstva		221	429
Humanitarne i kulturne aktivnosti		189	210
Osiguranje		84	75
Porezi, osim poreza na dobit		27	72
Ostalo		-	36
Ukupno ostali troškovi poslovanja		3.302	2.975

22. Upravljanje finansijskim rizicima

Upravljanje rizikom u okviru CBCG se odnosi na finansijske rizike (kreditni, tržišni, regionalni, rizik promjena kursa valuta, likvidnosti i rizik od promjene kamatnih stopa), operativne i pravne rizike. Glavni cilj upravljanja finansijskim rizikom je da se utvrde dozvoljeni limiti rizika kao i da se osigura da se izlaganje rizicima kreće unutar utvrđenih granica. Upravljanje operativnim i pravnim rizicima se vrši kako bi se obezbijedilo poštovanje internih politika i procedura radi smanjenja izloženosti ovim rizicima. Kao dio planova Savjeta CBCG da unaprijedi poslovanje u internom okruženju Banke, rukovodstvo je preduzelo sveobuhvatne preglede internih kontrola i procedura, uključujući i ponovnu procjenu procesa upravljanja finansijskim rizicima.

(a) Kreditni rizik

CBCG upravlja nivoima kreditnog rizika uspostavljanjem limita prihvatljivog rizika u odnosu na pojedinačne korisnike kredita ili grupu povezanih korisnika i u odnosu na geografska područja. Pomenuti rizici se kontinuirano prate i predmet su kontrole koja se vrši jednom godišnje ili češće.

Kreditni i avansi sa stanjem na dan 31. decembra 2005. godine dati su pre početka poslovanja CBCG.

Izloženost kreditnom riziku u pogledu plasmana kod stranih banaka je kontrolisana kroz redovnu analizu mogućnosti druge strane da otplati glavnica i kamate.

22. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

(b) Regionalni rizik

Sa stanjem na dan 31. decembra 2005. godine i 31. decembra 2004. godine svi krediti i avansi su plasirani u Crnoj Gori, a žiro računi predstavljaju sredstva plasirana od strane rezidenata. Stanja potraživanja od banaka izvan Crne Gore su objašnjene u Napomenama uz finansijske izvještaje. Depoziti po vidjenju i oročeni depoziti kod stranih banka i obračunate kamate u iznosu od EUR 128.810 hiljada (2004: EUR 52.829 hiljada) se odnose na njemačke, britanske banke i američke banke.

(c) Rizik promjena kursa valuta

Finansijska pozicija i novčani tokovi CBCG izloženi su efektima promjena kursa valuta. Struktura deviznih rezervi odražava glavnu funkciju CBCG i deviznih rezervi, tj. odražava sposobnost CBCG da preduzima intervencije, sprečava nastanak kriza u Platnom Bilansu Republike Crne Gore, tj. održavanje likvidnosti u plaćanjima sa inostranstvom i odražava osnovne principe upravljanja aktivom, putem diversifikacije. Izloženost riziku od promjena kursa valuta prikazana je u sljedećoj tabeli. Tabela sadrži sredstva i obaveze CBCG koje su denominovane po valutama i iskazane po knjigovodstvenoj vrednosti:

	EUR	USD	GBP	YUD	CHF	Druge valute	Ukupno
Sredstva							
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	43.548	462	-	-	89	10	44.109
Oročeni plasmani kod stranih banaka	126.691	2.119	-	-	-	-	128.810
Kredit i avansi dati Vladi pre početka poslovanja CBCG	10.762	-	-	-	-	-	10.762
Kredit i avansi dati domaćim bankama od prethodnika centralne banke	573	-	-	-	-	-	573
Ostala sredstva	4.592	-	-	-	-	-	4.592
Osnovna sredstva	17.284	-	-	-	-	-	17.284
Ukupno sredstva	203.450	2.581	-	-	89	10	206,130
Obaveze							
Računi banaka i finansijskih institucija	102.479	-	-	-	-	-	102.479
Računi Vlade i drugih organizacija	53.249	-	-	-	-	-	53.249
Obračunati troškovi kamata i ostale obaveze	10.707	-	-	-	-	-	10.707
Obaveze po osnovu primarne emisije prethodnika Centralne banke	-	-	-	5.308	-	-	5.308
Ukupno obaveze	166.435	-	-	5.308	-	-	171.743
Neto pozicije bilansa stanja 2005	37.015	2.581	-	(5.308)	89	10	34.387
Neto pozicije bilansa stanja 2004	36.318	2.077	97	(5.308)	612	73	33.869

Centralna banka Crne Gore
Napomene uz finansijske izveštaje za godinu završenu na dan 31. decembra 2005.
(u hiljadama EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

22. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

(d) Rizik likvidnosti

CBCG kontroliše i upravlja strukturom i rokovima dospjeća deviznih rezervi u skladu sa principima sadržanim u regulativi koju je donijela. U sljedećoj tabeli su prikazana potraživanja i obaveze sa stanjem na dan 31. decembra 2005. godine, prema njihovom ugovorenom dospjeću.

	Period do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Duži od 1 godine	Neutvrđeno dospijeće	Ukupno
Sredstva						
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	44.109	-	-	-	-	44.109
Oročeni plasmani kod stranih banaka	128.796	-	-	-	14	128.810
Kredit i avansi dati Vladi pre početka poslovanja CBCG	-	-	10.747	-	15	10.762
Kredit i avansi dati domaćim bankama od prethodnika centralne banke	-	-	-	573	-	573
Ostala sredstva	-	-	-	-	4.592	4.592
Osnovna sredstva	-	-	-	-	17.284	17.284
Ukupno sredstva	172.905	-	10.747	573	21.905	206.130
Obaveze						
Računi banaka i finansijskih institucija	102.479	-	-	-	-	102.479
Računi Vlade i drugih organizacija	53.249	-	-	-	-	53.249
Obračunati troškovi kamata i ostale obaveze	707	10.000	-	-	-	10.707
Obaveze po osnovu primarne emisije od prethodnika Centralne banke	-	-	-	-	5.308	5.308
Ukupno obaveze	156.435	10.000	-	-	5.308	171.743
Neto rizik	16.470	(10.000)	10.747	573	16.597	34.387
Kumulativni rizik likvidnosti 31. decembra 2005.	16.470	6.470	17.217	17.790	34.387	-
Kumulativni rizik likvidnosti 31. decembra 2004.	9.882	9.882	9.763	18.201	33.869	-

22. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

(e) Rizik od promjene kamatnih stopa

Finansijska pozicija i novčani tokovi CBCG izloženi su promjenama kamatnih stopa na tržištu. U skladu sa navedenim promjenama može doći do povećanja prihoda od kamata, ali takođe i do njihovog smanjenja u slučaju nepredviđenih promjena. CBCG je donela Odluku i smjernice o upravljanju deviznim rezervama kako bi limitirala značajnije izlaganje promjenama kamatnih stopa.

CBCG je izložena riziku promjene kamatnih stopa, kao rezultat istorijskog plasiranja sredstava po fiksnim kamatnim stopama. Sve ostale aktivnosti CBCG je preduzela u kratkoročnim rokovima. CBCG upravlja rizikom od promjene kamatnih stopa limitiranjem ročnosti plasmana i korišćenjem kratkoročnih fluktuacija na tržištu. Tekuća politika Centralne banke u upravljanju rizikom od promene kamatnih stopa je da ne koristi finansijske instrumente u obliku derivata.

Izloženost CBCG riziku od promjene kamatnih stopa prikazana je u sljedećoj tabeli. Tabela sadrži sredstva i obaveze CBCG iskazane po tekućim vrijednostima, kategorizovana po ranijim datumima ugovaranja ili dospjeća.

	Period do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Duži od 1 godine	Nekama- tonosno	Ukupno
Sredstva						
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	-	-	-	44.109	44.109
Oročeni plasmani kod stranih banaka	128.796	-	-	-	14	128.810
Kreditni i avansi dati Vladi pre početka poslovanja CBCG	-	-	10.747	-	15	10.762
Kreditni i avansi dati domaćim bankama od prethodnika centralne banke	-	-	-	573	-	573
Ostala sredstva	-	-	-	-	4.592	4.592
Osnovna sredstva	-	-	-	-	17.284	17.284
Ukupno sredstva	128.796	-	10.747	573	66.014	206.130
Obaveze						
Računi banaka i finansijskih institucija	55.137	-	-	-	47.342	102.479
Računi Vlade i drugih organizacija	40.633	-	-	-	12.616	53.249
Obračunati troškovi kamata i ostale obaveze	-	-	-	-	10.707	10.707
Obaveze po osnovu primarne emisije prethodnika Centralne banke	-	-	-	-	5.308	5.308
Ukupno obaveze	95.770	-	-	-	75.973	171.743
Neto rizik	33.026	-	10.747	573	(9.959)	34.387
Kumulativni rizik 31. decembra 2005.	33.026	33.026	43.773	44.346	34.387	-
Kumulativni rizik 31. decembra 2004.	37.344	37.344	44.670	45.840	33.869	-

22. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

U sledećoj tabeli dat je prikaz efektivnih kamatnih stopa po valutama za monetarne finansijske instrumente. Za sredstva koja su ugovorena bez kamate ili za sredstva koja su ugovorena sa kamatnom stopom nižom od tržišne, važeća kamatna stopa niže navedena, odražava amortizaciju diskonta obračunatih na početku perioda. Analiza je pripremljena na bazi važećih efektivnih kamatnih stopa na kraju perioda.

	2005			2004		
	EUR	USD	CHF	EUR	USD	CHF
Sredstva						
Oročeni depoziti kod stranih banaka	2,25%	4,00%	0,55%	2,00%	1,50%	0,30%
Kreditni datumi Vladi pre početka poslovanja CBCG	12,00%	-	-	12,00%	-	-
Dugoročni krediti i avansi datumi domaćim bankama od prethodnika Centralne banke	12,00%	-	-	12,00%	-	-
Kratkoročni krediti i avansi datumi domaćim bankama	3,50%	-	-	3,50%	-	-
Obaveze						
Obavezna rezerva komercijalnih banaka	1,00%	-	-	1,00%	-	-

23. Potencijalne i preuzete obaveze

(a) Poravnanje sa Narodnom bankom Srbije

Pri osnivanju CBCG u novembru 2000. godine, sredstva, obaveze i drugi dugovi CBCG su naslijeđeni od Narodne Banke Crne Gore, koja posluje od 1999. godine, a nastala je od Podgoričke filijale Narodne Banke Jugoslavije, i Zavoda za obračun i plaćanja u Podgorici. Prava i obaveze CBCG u pogledu naslijeđenih potraživanja i obaveza su predmet pregovora sa Narodnom Bankom Srbije. Rukovodstvo trenutno nije u mogućnosti da kvantifikuje iznose sredstava i obaveza koja treba da budu preuzete od strane CBCG, pored onih koji su iskazani u ovim finansijskim izvještajima.

Komisija koju čine predstavnici Vlade Republike Srbije, Vlade Republike Crne Gore, Savjet Ministara državne zajednice Srbija i Crna Gora i centralnih banaka država članica imala je nekoliko sastanaka u vezi utvrđivanja raspodjele deviznih rezervi, sredstava od sukcesije, dugova, kredita, aktive i pasive Narodne banke Jugoslavije, utvrđivanje datuma svih prosječnih stanja, kao i kriterijuma za raspodjelu imovine. Preliminarni izveštaj je bio predmet razgovora, ali obzirom na veliki broj pitanja, sporazum još uvek nije postignut. Rukovodstvo CBCG je mišljenja da CBCG ne može preuzeti dug prema povjericima Pariskog i Londonskog kluba kao ni druge obaveze koje je stvorila Republika Crna Gora. Zakon o Centralnoj banci Crne Gore izričito zabranjuje CBCG da jemči za obaveze Republike.

23. Potencijalne i preuzete obaveze (nastavak)

(b) Sistem platnog prometa

Poslovne banke su nosioci platnog prometa za svoje klijente i pružaju sledeće usluge za svoje klijente: otvaraju i vode račune pravnih i fizičkih lica, obavljaju gotovinski i bezgotovinski platni promet, izvještavaju klijente o stanju na njihovim računima, vrše snabdjevanje svojih klijenata gotovinom i za svoje usluge naplaćuju naknadu. CBCG otvara i vodi račune Trezora i državnih organizacija, poslovnih banaka i drugih klijenata Centralne banke u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci.

CBCG takođe distribuira i snabdjeva gotovinom poslovne banke. CBCG naplaćuje naknadu za usluge platnog prometa za svoje klijente na osnovu Odluke o naknadama za usluge platnog prometa u zemlji.

(c) Stečaj banaka

CBCG, na osnovu Zakona o stečaju i likvidaciji banaka, otvara i sprovodi stečajni postupak i postupak likvidacije nad bankom, s tim što obaveze proistekle iz tih postupaka ne padaju na teret CBCG.

(d) Sudski procesi

Povremeno u toku normalnog obavljanja aktivnosti primaju se tužbe protiv Centralne banke Crne Gore. Na osnovu sopstvene procjene i procjene internih profesionalnih savjeta, rukovodstvo je mišljenja da neće biti materijalnih gubitaka i shodno tome, po tom osnovu, nije izvršeno rezervisanje u ovim finansijskim izvještajima.

(e) Preuzete obaveze po kreditima

CBCG nije imala, zaključno sa 31. decembra 2005. godine, materijalno značajne preuzete obaveze po kreditima (2004: nula).

(f) Založena imovina

CBCG nije imala, zaključno sa 31. decembrom 2005. godine, založenu imovinu.

24. Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost je iznos po kojem bi finansijski instrument mogao biti razmijenjen između zainteresovanih strana, a da nije u pitanju iznuđena prodaja ili likvidacija. Najbolji dokaz fer vrijednosti je navedena tržišna cijena.

Procjena fer vrijednosti finansijskih instrumenata je određena od strane CBCG korišćenjem dostupnih tržišnih informacija, gdje postoje, i odgovarajućih procjenjivačkih metodologija. Međutim, potrebno je prosuđivanje da se protumače tržišni podaci radi određivanja procijenjene tržišne vrijednosti. Kao što je opisano detaljnije u Napomeni 2, ekonomija Crne Gore predstavlja tržište u razvoju. Politička struktura, regulativni i pravni sistem se razvijaju. Obim aktivnosti na finansijskom tržištu je zanemarljiv. Iako je rukovodstvo koristilo dostupne informacije o tržištu u procjenjivanju fer vrijednosti finansijskih instrumenata, tržišne informacije možda ne pokazuju vrijednost koja može biti postignuta u tekućim okolnostima.

24. Fer vrijednost finansijskih instrumenata (nastavak)

(a) Finansijski instrumenti iskazani po fer vrijednosti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti i ulaganja namijenjena prodaji iskazana su u bilansu stanja po fer vrijednosti. Kao što je navedeno u Napomeni 4, nezavisna tržišna cijena nije bila dostupna za neka ulaganja namenjena prodaji. Fer vrijednost tih sredstava imovine određena je od strane rukovodstva na bazi rezultata skorijih prodaja akcija, između nepovezanih partnera i razmatranjem ostalih relevantnih informacija kao što su finansijski podaci investitora, kao i finansijski podaci o preduzeću na koje se ulaganje odnosi.

(b) Oročeni depoziti kod inostranih banaka

Fer vrijednost plasmana sa promjenljivom kamatnom stopom iskazana je po knjigovodstvenoj vrijednosti. Procijenjena fer vrijednost plasmana sa fiksnom kamatom zasniva se na diskontovanom novčanom toku primjenjujući važeće kamatne stope na tržištu novca na instrumente sa sličnim kreditnim rizikom i preostalom dospjelošću. Vidjeti Napomenu 6 za procijenjenu fer vrijednost oročenih plasmana kod stranih banaka zaključno sa 31. decembrom 2005. godine.

(c) Krediti i avansi dati Vladi i domaćim bankama

Kreditni avansi dati Vladi i domaćim bankama su umanjeni za rezervisanja za umanjenje vrijednosti. Procijenjena fer vrijednost kredita i avansa predstavlja diskontovani iznos procijenjenih budućih priliva. Očekivani prilivi gotovine su diskontovani primjenom tekućih tržišnih stopa radi određivanja fer vrijednosti. Vidjeti Napomene 7 i 8 za procijenjenu realnu vrijednost kredita i avansa zaključno sa 31. decembrom 2005. godine.

(d) Pozajmice

Procijenjena fer vrijednost obaveza bez navedenog roka dospjeća je iznos plativ po zahtjevu. Rukovodstvo vjeruje da je teško procijeniti fer vrijednost obaveza koje proizilaze iz primarne emisije prethodnika Centralne banke jer je status tih obaveza još neizvjestan.

25. Transakcije sa povezanim stranama

Smatra se da su povezane strane ona lica, kojima je omogućeno da imaju kontrolu nad drugom stranom, ili da imaju značajan uticaj na drugu stranu, a koji se ogleda u donošenju finansijskih i operativnih odluka. Kada se uzmu u obzir svi mogući odnosi sa povezanim stranama, pažnja je usmerena na prirodu odnosa, ne samo na pravnu formu.

Na dan 31. decembra 2005. godine, računi Vlade Crne Gore kod CBCG su u iznosu od EUR 53.249 hiljade (2004: EUR 8.742 hiljada), vidjeti Napomenu 12; neotplaćeni iznos kredita i avansa datih Vladi pre početka poslovanja CBCG iznosi EUR 11.134 hiljade (2004: EUR 11.059 hiljada), vidjeti Napomenu 7; potraživanja od Ministarstva finansija po osnovu naknada iznose EUR 2.331 hiljadu (2004: EUR 1.437), dok potraživanja po osnovu osnivačkog kapitala iznose EUR 1.000 hiljada (2004: EUR 2.000), vidjeti Napomenu 9.

Rezervisanja za gubitke po osnovu kredita datih Vladi iznose EUR 372 hiljade na dan 31. decembra 2005. godine (2004: EUR 3.498 hiljada), vidjeti Napomenu 7. Na dan 31. decembra 2005. godine Banka nije formirala rezervisanje za gubitke po osnovu potraživanja za naknade (2004: EUR 1.437 hiljada), vidjeti Napomenu 9.

26. Događaji posle datuma bilansa stanja

Na dan 10. maja 2006. godine potpisan je Protokol o načinu izmirenja duga Vlade br.10-310/4 od strane Centralne banke Crne Gore i Ministarstva Finansija. U skladu sa potpisanim protokolom, Ministarstvo finansija je 12. maja 2006. godine uplatilo iznos od EUR 5.208 hiljada i time izmirilo obavezu za kredite date Vladi iz primarne emisije u iznosu od EUR 1.626 hiljada, kamate na kredite date Vladi od prethodnika CBCG u iznosu od EUR 1.251 hiljada, kao i naknade za poslove fiskalnog agenta, poslove platnog prometa i druge pružene usluge u iznosu od EUR 2.331 hiljada.

Na osnovu navedenog protokola, CBCG i Ministarstvo Finansija su se takođe saglasili da se kredit odobren od prethodnika CBCG u iznosu od EUR 7.268 hiljada (Napomena 7) izmiri u toku 2006. godine na teret depozita za posebne namjene koji je Vlada položila na račun CBCG kao sredstvo obezbeđenja kredita (Napomena 12).

Dana 18. maja 2006. godine Ministarstvo Finansija se saglasilo sa CBCG i deponovalo iznos od EUR 405 hiljada, kao sredstvo obezbeđenja za ostatak duga po kreditu iz primarne emisije od prethodnika Centralne banke.